

Блзгарскы Книжици

ЧАСТЬ I.

1 ЯННУАРИИ 1858.

КНИЖКА 1.

ГЛАВА и благодареніе Богъ! И у насъ вѣтъ се появи
списаніе съ назначеніе да видетъ постоянній развѣватель
свѣтъ и познаніа въ наше-то бедно и темно отечество. О! едно
такво свѣтіе за насъ е велико и много утѣшительно; ибо оно е
особенній белегъ, что мѣе сме начале вѣтъ да познаваме полза-та
на наукы-те и нхно-то благотворно вліаніе на умственны-те
и нравственны силы человечески; оно показуватъ, что и мѣе на-
конецъ сме хватиле да разумеваме колко еденъ народъ е злопо-
лученъ и удаленъ отъ свое-то велико и високо предназначеніе
кога онъ се лишаватъ отъ наукы-те, образованіе-то и про-

свещеніе-то. И после тоа, можетъ ли речъ некой, что едно такъ-
во наше пробудване и освещаване не е за насъ велико свитіе
и явленіе? И чѣе любородно и дсбросжелателно сърце можетъ да
слушатъ тоа нещо безъ особна радость и восхищеніе?

Любезній народе! върви, върви напредъ! Ти много си ка-
зашъ отъ други-те народи; За те сега, кога си се пробуд-
нашъ отъ мракъ-отъ и невежество-то и си познаашъ окаянно-то
свое положение, требатъ да удвоишъ и утроишъ свои-те тръ-
доби и попеченія, и нищо да не жалишъ, за да просветишъ се-
бе си со потрѣбни-те навики и познанія, безъ кои-то человекъ
не только не можетъ да видетъ истинно благополученъ и счаст-
ливъ, но се уподобватъ со други-те безсловесни животни.

Ова днешно радостно за насъ явленіе неболно ни напоми-
натъ първи-те виновници на наше-то първоначално умствен-
но и дѣховно просвещеніе, сиречъ светаго Кирила и Методіа и
нихни-те сотрудиници въ тоа велико дело. И вистина, кога дрѣ-
госъ можетъ да е по прилично, по уместно, и по сообразно со
существованіе-та да напомниме и припомниме память-та и тръ-
доби-те на овѣе безсмъртни и незабвенни мъжи, и велики, на-
ши благодетели и просветители, ако не сега и овде. И така, не-
ка се почитатъ и благословятъ начало-то на ова преполезно за
насъ словесно дело со память-та на тѣе свѣтїи мъжи, които-
то първоначално се даде даръ отъ Свѣтаго Дѣха да изобре-
татъ за насъ словесно искѣство; и кои-то следъ тоа сживотво-
рія, така да рече, Славенска-та речъ, и научїа насъ на при-
роденъ ѡзникъ да хвалиме и славиме Бога, и да мѣдрствваме.

Немалки сега подъ рска жизнеописаніе-то светаго Кирила

и Меѳодіа излагаме житіе-то нѣхнаго ученика и сотрѣдника. Въ наше-то първоначало умственнo и дѣховно просвѣщеніе ^ѣсвѣтаго Климента, Архіепископа Охридскаго, коєго паметь-та не по малко отъ нѣхна-та е свѣщенна и драгоценна за насъ. Освѣтъ тоа въ негово-то жизнеописаніе най първо се говорѣтъ за трѣдѣви-те свѣтаго Виріала и Меѳодіа, и се касабатъ много дрѣги интересни за насъ въпроси и обстоятелства, и въсвѣе житіе-то свѣткклиментево е єдинъ отъ найважни-те и драгоценни исторически паметници наши, что се сохранило до сега, и толко ѣще по драгоценно и по любопитно е за насъ оно, що, бидеѣщи първоначално сочинено на Гъркій, и до сега оно не съществува на нашъ азикъ. Оно е сочинено, како що рекохмѣ на гъркій азикъ, отъ знаменитаго Архіепископа Охридскаго Теофилакта (а)

На житіе-то свѣткклиментево съществува на денеска на гъркій азикъ две изданіа (и єдно въ сокращенъ преводъ на новогъркій азикъ). Първо-то отъ тѣе две изданіа е напечатано въ 1742 въ Мосхополи въ єдна книга со правило-то (Ακολουθία) свѣтомъ Климентъ и со правила и кратки, на новогъркій азикъ, житіа на дрѣги поместни свѣти, принадлежащи на Охридската църковь, или Архіепископіа, както свѣтомъ Павлъ, събченикъ Климентъ, свѣтомъ Еразмъ, Владимиръ Вабасанкомъ и

(а) Теофилактъ живеалъ въ 11 столетіе и билъ родомъ Гръкъ, ибо тога Болгаріа бѣше подпаднала подъ гърчка власть. Теофилактъ бѣше єдинъ отъ най учени-те богослови въ негово-то време.

НА МЪЧЕНИЦИ-ТЕ ТИВЕРІОПОЛСКИ ; ПАКЪ ДРЪГО-ТО ИЗДАНІЕ В НАПЕ-
ЧАТАНО ВЪ 1805 ВЪ ЛИНЦІА.

НѢ ПРЕВОДИМЕ ОБДЕ СЕ-ТО ЗАГЛАВІЕ ПОДРОБНО НА ПЪРВО-ТО
ИЗДАНІЕ ; ИБО ОНО Е МНОГО ЛЮБОПИТНО. БВЕ ГО ОНО :

Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κλήμεντος,
Ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν νεωστὶ καινῷ τύπῳ ἐκδομένη,
συλλεχθεῖσα ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦτε Δημητρίου τοῦ
χωματινοῦ καὶ τοῦ Καβασίλα Ἀρχιεπισκόπου τοῦ αὐτοῦ
θρόνου χρηματησάντων. Δαπάνει μὲν τῆς σεβασμίας μο-
νῆς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ναοῦμ (α') καὶ τοῦ τυπογρά-
φου, διορθώσει δὲ τοῦ λογιωτάτου ἐν Ἱερομονάχοις Κυρί-
ου Γρηγορίου, καὶ παρ' αὐτοῦ ἀφιερωθείσα τῷ μακαριω-
τάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρώτης Ἰωστινιανῆς Ἀχριδῶν
κυρίῳ κυρίῳ Ἰωασάφ. — Παρὰ Γρηγορίῳ Ἱερομονάχῳ τῷ
Κωνσταντινίδῃ ἐν Μοσχόπολει (β') 1742.

(α') Θεοτῆй Наѣмъ единъ отъ ученици-те Кириллови и Меѡ-
дѣеви посвети себе въ монашество и построи великолѣпный мона-
стырь надъ само-то езеро Охридско, на восточно-западна страна,
онъ и до сега сѣществѣатъ, гдѣ и почиватъ нетленни-те мощи
Св. Наѣма.

(β') Мосхополъ билъ градъ въ долина Албаніа и принадлежалъ
на Охридска-та Архіепископіа. Онъ сега не сѣществѣатъ ; ибо
въ послѣдни-те години на 18 столетіе запѣстѣаъ, пощо избѣгали
жители-те мѡ отъ разни зѣлѣмн (разбойничества).

ОТЪ ОВДЕ МОЖЕМЕ ДА ВИДИМЕ ВЪ КАКВО СОСТОАНІЕ СЕ НАХО-
ДИЛА ВЪ ПОСЛЕДНО-ТО ВРЕМЕ ОВАА БОЛГАРСКА АРХІЕПИСКОПІА, СИ-
РЕЧЬ ОНА БИЛА СО СЕМЪ ПОГЪРЧЕНА. ОНА СОХРАНЯВАЛА СВОА-ТА НЕ
ЗАВИСИМОСТЬ ДО 1767 ГОДИНА, ПОТОМЪ ПРИСОЕДИНЕНА БИЛА КЪ ЦА-
РЕГРАДСКІЙ-ОТЪ ПРЕСТОЛЪ.

ОХРИДСКА-ТА АРХІЕПИСКОПІА ВЪ ПОСЛЕДНО-ТО ВРЕМЕ ИМАШЕ
ПОДЪ СВОА БЛАСТЬ 10 МИТРОПОЛІИ И 10 ЕПИСКОПІИ, СИРЕЧЬ СИ-ТЕ
ЕПАРХІИ НА ЮГОЗАПАДНА МАКЕДОНИА. ЗАМЕЧАТЕЛНО Е ЧТО ВЪ СИ-
ТЕ ОБІЕ ЕПАРХІИ, ОСВЕНЪ ДВЕ ТРИ, И ДО ДНЕСКА СЕ УПОТРЕБАВ-
АТЪ ТОЛКО ГЪРЧКІЙ-ОТЪ АЗЫКЪ НЕ ТОЛКО ВЪ ЦЪРКВИ-ТЕ, НО И ВО
УЧИЛИЩА-ТА, АКО ОНИ И ДА СА НАСЕЛЕНИ ОТЪ ЧИСТИ И ПРИРОДНИ
БОЛГАРИ, КОИ-ТО НЕЗНАЕТЪ И ГРИ ПО ГЪРЧКИ.

АХЪ, ОБІЕ СИРОМАХИ СЕ ДОСТОЙНИ ЗА ГОЛЕМО СОЖАЛЕНІЕ, И
ОНИ СЕ СЕГА ПОЧТИ ЕДИНСТВЕННИ-ТЕ ЕПАРХІИ БОЛГАРСКИ, ГДЕ УЩЕ НЕ СЕ
ВВЕЛЪ ВО УЧИЛИЩА-ТА И ЦЪРКВИ-ТЕ ПРИРОДНІЙ-ОТЪ АЗЫКЪ, И ТОА
НЕ ОТЪ НЕЩО ДРУГО, А ТОЛКО ОТЪ НЕДОСТАТОКЪ ВЪ УЧИТЕЛИ. СВЕ-
СЛАВНО И ОБШИРНО ПОПРИЩЕ ЗА ТІЕ ЩО САКАТЪ ДА ОСТАВАТЪ БЕЧ-
НА ПАМЕТЪ ПО СЕБЕ! НЕ Е ОВДЕ МЕСТО ДА РАСКАЗЪВАМЕ КАКО И КО-
ГА ИСЧЕЗНААЪ ОТЪ ВИШЕ ПОМЕНУТИ-ВЕ ЕПАРХІИ БОЛГАРСКІЙ-ОТЪ АЗЫКЪ.

